

הלכות אישות פרק יג

א. כִּמְהַר כְּסוּתָהּ חַיֵּב לִתֵּן לָהּ בְּגָדִים שֶׁלֹּחַמָּשִׁים זָוִי מִשְׁנָה לְשָׁנָה, מִמַּטְבֵּעַ אוֹתָן הַיָּמִים, שֶׁנִּמְצְאוּ הַחֲמִשִּׁים, שֶׁשָּׂה דִּינָרִין וּרְבִיעֵי דִּינָר כֶּסֶף; נוֹתֵן לָהּ חֲדָשִׁים בִּימֹת הַגָּשְׁמִים, וְלוֹבֶשֶׂת בְּלֹאֲתֶיהָ בִּימֹת הַחֶמֶה. וְהַשְׁחָקִים, וְהֵם מוֹתֵר הַכְּסוּת הָרִי הֵן שָׁלָה, כְּדֵי שֶׁתִּתְּכַסֶּה בָּהֶם בִּימֵי נִדְתָּהּ. וְנוֹתֵן לָהּ חֲגוּר לְמַתְנֶיהָ, וְכִפָּח לְרֹאשָׁהּ; וּמִנְעֵל, מִמוּעַד לְמוּעַד.

ב. כִּמְהַר דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּאוֹתָן הַיָּמִים וּבְאַרְץ יִשְׂרָאֵל. אֲבָל בְּשָׂאֵר זְמָנִים וּשְׂאֵר הַמְּקוֹמוֹת, אֵין הַדָּמִים עֵיקָר יֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁיִּהְיוּ הַבְּגָדִים שֶׁם בֵּיקָר הַרְבֵּה, אוֹ בְּזוּל הַרְבֵּה; אֲלֹא הָעֵיקָר שֶׁסוֹמְכִין עָלָיו, שֶׁמַּחֲבִיבִין אוֹתוֹ לִתֵּן לָהּ בְּגָדִים הָרְאוּיֹת לָהּ לִימֹת הַגָּשְׁמִים וְלִימֹת הַחֶמֶה, בְּפָחוֹת שְׁלוֹבֶשֶׂת כָּל אִשָּׁה בַּעֲלַת בֵּית שֶׁם בְּאוֹתָהּ הַמְּדִינָה.

ג. וּבְכָלֵל הַכְּסוּת שֶׁהוּא חַיֵּב לָהּ, כָּלִי בֵּית וּמְדוּר שְׂיוֹשֶׁבֶת בּוֹ. וּמָה הֵן כָּלִי הַבֵּית מִטָּה מַצֶּעֶת, וּמַפֵּץ אוֹ מַחְצָלֶת לִישֵׁב עָלֶיהָ; וְכָלִי אֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה, כְּגוֹן קִדְרָה וְקַעֲרָה וְכוּס וּבִקְבוּק וְכוּצָא בָּהֶן.

ד. וְהַמְּדוּר שֶׁשׁוֹכֵר לָהּ, בֵּית שֶׁלֹּאֲרַבֵּעַ אַמּוֹת עַל אַרְבַּע אַמּוֹת; וְתִהְיֶה רַחְבָּהּ חוּצָה לוֹ, כְּדֵי לִהְשַׁתְּמֵשׁ בָּהּ, וְיִהְיֶה לוֹ בֵּית הַכֶּסֶּא, חוּץ מִמֶּנּוּ.

ה. וְכֵן מַחֲבִיבִין אוֹתוֹ לִתֵּן לָהּ תְּכֵשִׁיטָהּ, כְּגוֹן בְּגָדֵי צְבָעוֹנִין לְהַקִּיף עַל רֹאשָׁהּ וּפְדֻחָתָהּ, וּפוֹךְ וְסָרֵק וְכוּצָא בָּהֶן כְּדֵי שֶׁלֹּא תִתְּגַנֶּה עָלָיו.

ו. כִּמְהַר דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּעֵנִי שְׁבִי־יִשְׂרָאֵל. אֲבָל בְּעֵשִׂיר, הַכֹּל לְפִי עֲשָׂרוֹ אִפְלוּ הָיָה רְאוּי לְקִנּוּת לָהּ כָּלִי מָשִׁי וְרִקְמָה וְכָלִי זָהָב, כּוֹפִין אוֹתוֹ וְנוֹתֵן. וְכֵן הַמְּדוּר, לְפִי עֲשָׂרוֹ; וְהַתְּכֵשִׁיט וְכָלִי הַבֵּית, הַכֹּל לְפִי עֲשָׂרוֹ. וְאִם קִצְרָה יָדוֹ לִתֵּן לָהּ אִפְלוּ כְּעֵנִי שְׁבִי־יִשְׂרָאֵל, כּוֹפִין אוֹתוֹ לְהוֹצִיא; וְתִהְיֶה הַכֶּתֶּפֶה חוֹב עָלָיו, עַד שֶׁיַּעֲשִׂיר.

ז. וְלֹא הָאִשָּׁה בַּלְבָּד, אֲלֹא בָנָיו וּבְנוֹתָיו הַקָּטָנִים בְּנֵי שֵׁשׁ אוֹ פָּחוֹת חַיֵּב לִתֵּן לָהֶם כְּסוּת הַמְּסַפֶּקֶת לָהֶם, וְכָלִי תְּשֻׁמִּישׁ וּמְדוּר לְשֹׁכֵן בּוֹ; וְאִינוּ נוֹתֵן לָהֶם כְּפִי עֲשָׂרוֹ, אֲלֹא כְּפִי צָרְכָּן בַּלְבָּד. זֶה הַכֹּל: כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ עָלָיו מְזוֹנוֹת, בֵּין בְּחַיּוֹ בֵּין אַחֵר מוֹתוֹ יֵשׁ לוֹ כְּסוּת, וְכָלִי בֵּית, וּמְדוּר; וְכָל שְׂבִית דִּין מוֹכְרִין לְמְזוֹנוֹתָיו כֶּךָ מוֹכְרִין לְכְסוּתוֹ, וְכָלִי בֵּיתוֹ, וּמְדוּרוֹ.

ח. הָאִשָּׁה שֶׁהָלַךְ בַּעֲלָהּ, וּפָסְקוּ לָהּ בֵּית דִּין מְזוֹנוֹת וְכְסוּת וְכָלִי בֵּית וּשְׂכָר מְדוּר אֵין פּוֹסְקִין לָהּ תְּכֵשִׁיט, שֶׁהָרִי אֵין לָהּ בַּעַל שֶׁתִּתְּקַשֵּׁט לוֹ; אֲבָל מִי שֶׁנִּשְׁתַּטָּה בַּעֲלָהּ, אוֹ נִתְחַרַּשׁ פּוֹסְקִין לָהּ תְּכֵשִׁיט. וְדִין הַבַּעַל עִם אִשְׁתּוֹ בְּטַעֲנַת הַכְּסוּת וְהַכִּלִּים וּשְׂכָר הַבֵּית, כְּדִינָם בְּטַעֲנַת הַמְּזוֹנוֹת: אִם אָמַר הוּא, נִתְתִּי, וְהִיא אוֹמַרְת, לֹא נִתַּת דִּין אֶחָד לְכָל.

ט. הַמְּדִיר אֶת אִשְׁתּוֹ שֶׁלֹּא תִתְּקַשֵּׁט בְּאֶחָד מִכָּל הַמִּינִין בְּעֵנִיּוֹת, שָׁנָה אַחַת יָקִים; יֵתֵר עַל כֵּן אוֹ יֵתֵר נִדְרוֹ, אוֹ יוֹצִיא וְיִתֵּן כֶּתֶבָהּ. וּבְעֵשִׂירוֹת, שְׁלוּשִׁים יוֹם יָקִים; יֵתֵר עַל כֵּן אוֹ יֵתֵר נִדְרוֹ, אוֹ יוֹצִיא וְיִתֵּן כֶּתֶבָהּ.

י. הַדִּירָה שֶׁלֹּא תִלָּךְ לְמַרְחָץ בְּפָרְכִים, שָׁבֶת אַחַת; וּבְכַפְרִים,

שְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת. שְׁלֹא תִנְעַל מִנְעַל בַּכִּפָּרִים, שְׁלוּשָׁה יָמִים;
וּבַכִּפָּרִים, מֵעַת לַעַת. יִתֵּר עַל זֶה אוֹ יִתֵּיר נִדְרוֹ, אוֹ יוֹצִיא וַיִּתֵּן
כְּתָבָה.

יא. הַדִּירָה שְׁלֹא תִשָּׂאֵל וְשְׁלֹא תִשָּׂאֵל מִכָּלִי הַבַּיִת, שְׁדֶּרֶךְ כָּל
הַשְּׁכֵנוֹת לִשְׂאֵל אוֹתָן וּלְהִשָּׂאֵלָן כְּגוֹן נֶפֶשׁ וּכְבָרָה רַחִים וְתִנּוּר
וְכִיּוֹצֵא בָהֶם יִתֵּיר נִדְרוֹ, אוֹ יוֹצִיא וַיִּתֵּן כְּתָבָה: מִפְּנֵי שֶׁמִּשְׁאֵהָ
שֵׁם רַע בַּשְּׁכֵנוֹתֶיהָ.

יב. וְכֵן הִיא שְׁנִדְרָה שְׁלֹא תִשָּׂאֵל וְשְׁלֹא תִשָּׂאֵל נֶפֶשׁ וּכְבָרָה
וְרַחִים וְתִנּוּר וְכִיּוֹצֵא בָהֶם, וְשְׁלֹא תִאָּרֵג בְּגָדִים נָאִים לְבָנָה
בְּמָקוֹם שְׁדֶּרֶכֶן לִאָּרֵג אוֹתָם לְבָנִים תִּצָּא שְׁלֹא בְּכְתָבָה: מִפְּנֵי
שֶׁמִּשְׁאֵתוֹ שֵׁם רַע בַּשְּׁכֵנוֹתָיו, שֶׁהוּא כִּילִי.

יג. מִקוֹמוֹת שְׁדֶּרֶכֶן שְׁלֹא תִצָּא אִשָּׁה בַּשּׁוּק בַּכֶּפֶח שְׁעַל רֹאשָׁהּ
בְּלִבָּד, עַד שִׁיְהִיָּה עָלֶיהָ רִדִּיד הַחוּפָּה אֶת כָּל גּוּפָהּ כְּמוֹ טְלִית נוֹתֵן
לָהּ בְּכָלִל הַכְּסוֹת, רִדִּיד הַפָּחוֹת בְּכָל הַרְדִּידִין; וְאִם הִיָּה עֲשִׂיר
נוֹתֵן לְפִי עֲשָׂרוֹ, כְּדִי שֶׁתִּצָּא בּוֹ לְבֵית הָאָבֶל אוֹ לְבֵית הַמִּשְׁתָּה:
לְפִי שֶׁכָּל אִשָּׁה יֵשׁ לָהּ לְצֵאת וּלְלִלֵךְ לְבֵית אָבִיהָ לְבָקְרוֹ, וּלְבֵית
הָאָבֶל וּלְבֵית הַמִּשְׁתָּה לְגַמֵּל חֶסֶד לְרַעוּתֶיהָ וּלְקַרְוֹבוּתֶיהָ, כְּדִי
שִׁיבֹאוּ הֵם לָהּ שְׁאִינָה בְּבֵית הַסֵּהָר, עַד שְׁלֹא תִצָּא וְלֹא תִבּוֹא.

יד. אָבֶל גָּנָאִי הוּא לֹאִשָּׁה שֶׁתִּהְיֶה יוֹצֵאָה תָּמִיד, פַּעַם בַּחוּץ פַּעַם
בְּרַחוּבוֹת; וַיֵּשׁ לְבַעַל לְמַנַּע אִשְׁתּוֹ מִזֶּה, וְלֹא יִנִּיחָה לְצֵאת אֵלָּא
כְּמוֹ פַּעַם אַחַת בַּחֲדָשׁ אוֹ פַּעַמִּים בַּחֲדָשׁ, כְּפִי הַצָּרֶךְ: שְׁאִין יִפִּי
לֹאִשָּׁה אֵלָּא לִישֵׁב בְּזוּיַת בֵּיתָהּ, שֶׁכֶּךָ כְּתוּב "כָּל-כְּבוֹדָה בַּת-
מֶלֶךְ פְּנִימָה" (תהילים מה, יד).

טו. הַמְדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ שְׁלֹא תִלָּךְ לְבֵית אָבִיהָ בְּזִמָּן שֶׁהֵן עֲמָה
בְּעִיר, חֲדָשׁ אֶחָד מִמִּתִּינִין לוֹ; שָׁנִים, יוֹצִיא וַיִּתֵּן כְּתָבָה. וּבְזִמָּן
שֶׁהֵן בְּעִיר אַחֲרָת, רֶגֶל אֶחָד מִמִּתִּינִין לוֹ; שָׁנִים, יוֹצִיא וַיִּתֵּן
כְּתָבָה.

טז. הַמְדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ שְׁלֹא תִלָּךְ לְבֵית הָאָבֶל וּלְבֵית הַמִּשְׁתָּה
אוֹ יִתֵּיר נִדְרוֹ, אוֹ יוֹצִיא וַיִּתֵּן כְּתָבָה: שְׁזֵה כְּמִי שֶׁאַסְרָה בְּבֵית
הַסֵּהָר, וְנִעַל בַּפְּנִיָּה. וְאִם הִיָּה טוֹעֵן, מִפְּנֵי בְּנֵי אָדָם פְּרוּצִים
שֵׁישׁ בְּאוֹתוֹ בֵּית הָאָבֶל אוֹ בְּבֵית הַמִּשְׁתָּה, וְהַחֲזָקוֹ שֵׁם פְּרוּצִים
שׁוֹמְעִין לוֹ.

יז. הָאוֹמֵר לֹאִשְׁתּוֹ, אֵין רְצוֹנִי שִׁיבֹאוּ לְבֵיתִי אָבִיךָ וְאִמְךָ
אֲחִיךָ וְאַחִיוֹתֶיךָ שׁוֹמְעִין לוֹ, וְתִהְיֶה הִיא הוֹלֶכֶת לָהֶם כְּשִׁיאָרַע
לָהֶם דָּבָר; וְתִלָּךְ לְבֵית אָבִיהָ פַּעַם בַּחֲדָשׁ, וּבְכָל רֶגֶל וְרֶגֶל. וְלֹא
יִכְנָסוּ הֵם לָהּ, אֵלָּא אִם אֵרַע לָהּ דָּבָר גָּדוֹל כְּגוֹן חֲלִי אוֹ לִידָה
שְׁאִין כּוֹפִין אֶת הָאָדָם, שִׁיִּכְנָסוּ אַחֲרָיו לְרִשּׁוֹתוֹ.

יח. וְכֵן הִיא שְׁאִמְרָה, אֵין רְצוֹנִי שֶׁתִּכְנָס אֲצִלִּי אִמְךָ וְאָבִיךָ, וְאִינִי
שׁוֹכֶנֶת עִמָּהֶם בַּחֲצֵר אַחַת, מִפְּנֵי שֶׁמֶרְעִין לִי וּמַצְרִין לִי שׁוֹמְעִין
לָהּ: שְׁאִין כּוֹפִין אֶת הָאָדָם, שִׁיִּשְׁבּוּ אַחֲרָיו עִמּוֹ בְּרִשּׁוֹתוֹ.

יט. הָאִישׁ שְׁאִמֵּר, אֵינִי דֹר בְּמִדּוֹר זֶה, מִפְּנֵי שֶׁבְּנֵי אָדָם רָעִים
אוֹ פְּרוּצִים אוֹ גּוֹיִים בַּשְּׁכֵנוֹתִי, וְאִנִּי מִתִּירָא מֵהֶם שׁוֹמְעִים לוֹ,
אֵף עַל פִּי שְׁלֹא הַחֲזָקוֹ בַּפְּרִיצוֹת: שֶׁכֶּךָ צוּר חֲכָמִים, הִרְחִיק
מִשְׁכָּן רַע. וְאַפְלוּ הִיָּה הַמְדּוֹר שְׁלֵה מוֹצִיאָה מִמֶּנּוּ, וְשׁוֹכֵן בֵּין
בְּנֵי אָדָם כְּשָׂרִים. וְכֵן, הִיא שְׁאִמְרָה כֵּן אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא אוֹמֵר,

אֲנִי אֵינִי מִקְפִּיד עֲלֵיהֶם שׁוֹמְעִין לָהּ : מִפְּנֵי שֶׁהִיא אוֹמֶרֶת, אֵין רְצוֹנִי שִׁיֵּצֵא עָלַי שֵׁם רָע בְּשִׁכּוֹנוֹת אֵלוֹ.

ב. כָּל הַיָּשׁוּב אֶרְצוֹת אֶרְצוֹת הוּא, כְּגוֹן אֶרֶץ כְּנָעַן, וְאֶרֶץ מִצְרַיִם, וְאֶרֶץ תִּימָן, וְאֶרֶץ כּוּשׁ, וְאֶרֶץ שֹׁנֶעַר, וְכִיּוֹצֵא בָהֶן ; וְכָל אֶרֶץ וְאֶרֶץ, מְדִינּוֹת וּכְפָרִים. וְעָרֵי יִשְׂרָאֵל לְעֲנִין נִשְׁוֹאִין, שְׁלוֹשׁ אֶרְצוֹת הָיוּ יְהוּדָה, וְעַבְרַת הַיַּרְדֵּן, וְהַגָּלִיל.

כא. אִישׁ שֶׁהָיָה בְּאֶרֶץ מִן הָאֶרְצוֹת, וְנִשָּׂא אִשָּׁה בְּאֶרֶץ אַחֶרֶת כּוֹפִין אוֹתָהּ וְיוֹצֵאָה עִמּוֹ לְאֶרְצוֹ, אוֹ תֵצֵא בְּלֹא כְּתֻבָּה, שֶׁעַל מִנְתּ כֵּן נִשָּׂאָה, וְאָף עַל פִּי שְׁלֹא פָּרַשׁ. אָבֵל הַנוֹשֵׂא אִשָּׁה בְּאַחַת מִן הָאֶרְצוֹת, וְהוּא מֵאֲנָשֵׁי אוֹתָהּ הָאֶרֶץ אֵינּוּ יָכוֹל לְהוֹצִיאָהּ לְאֶרֶץ אַחֶרֶת ; אָבֵל מוֹצִיאָהּ מִמְּדִינָה לְמְדִינָה, אוֹ מִכְּפָר לְכְּפָר בְּאוֹתָהּ הָאֶרֶץ.

כב. וְאֵינּוּ יָכוֹל לְהוֹצִיאָהּ לֹא מִמְּדִינָה לְכְּפָר, וְלֹא מִכְּפָר לְמְדִינָה, שֵׁשׁ דְּבָרִים שִׁישִׁיבֶת הַמְּדִינָה טוֹבָה לָהֶם, וְיֵשׁ דְּבָרִים שִׁישִׁיבֶת הַכְּפָרִים טוֹבָה לָהֶם. וְכִשְׁמוֹצִיאָהּ מִמְּדִינָה לְמְדִינָה, אוֹ מִכְּפָר לְכְּפָר בְּאוֹתָהּ הָאֶרֶץ אֵינּוּ מוֹצִיאָהּ לֹא מִנּוּה יָפָה לְנוּה רָע, וְלֹא מֵרָע לְיָפָה : מִפְּנֵי שֶׁהִיא צְרִיכָה לְהִטָּפֵל וּלְבַדֵּק עֲצָמָהּ יָפָה בְּנוּה הַיָּפָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא תִהְיֶה בּוֹ קָלָה וּכְעוּרָה.

כג. וְכֵן לֹא יוֹצִיאָהּ מִמָּקוֹם שָׂרְבוּ יִשְׂרָאֵל, לְמָקוֹם שָׂרְבוּ גוֹיִים ; וּבְכָל מָקוֹם, מוֹצִיאִין מִמָּקוֹם שָׂרְבוּ גוֹיִים, לְמָקוֹם שָׂרְבוּ יִשְׂרָאֵל.

כד. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, מִחוּצָה לְאֶרֶץ לְחוּצָה לְאֶרֶץ, אוֹ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אָבֵל מִחוּצָה לְאֶרֶץ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כּוֹפִין לַעֲלוֹת, אֲפֹלוּ מִנּוּה יָפָה לְנוּה רָע ; וְאֲפֹלוּ מִמָּקוֹם שָׂרְבוּ יִשְׂרָאֵל, לְמָקוֹם שָׂרְבוּ גוֹיִים מֵעֲלִין. וְאֵין מוֹצִיאִין מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְחוּצָה לְאֶרֶץ, וְאֲפֹלוּ מִנּוּה רָע שָׂרְבוּ גוֹיִים לְנוּה הַיָּפָה שָׂרְבוּ יִשְׂרָאֵל.

כה. אָמַר הָאִישׁ לַעֲלוֹת לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהִיא אֵינָה רוֹצָה תֵצֵא שְׁלֹא בְּכַתְּבָה ; אָמְרָה הִיא לַעֲלוֹת, וְהוּא אֵינּוּ רוֹצָה יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתֻבָּה ; וְהוּא הָדִין לְכָל מָקוֹם מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עִם יְרוּשָׁלַיִם : שֶׁהַכָּל מֵעֲלִין לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְאֵין הַכָּל מוֹצִיאִין מִשָּׁם ; וְהַכָּל מֵעֲלִין לְיְרוּשָׁלַיִם, וְאֵין הַכָּל מוֹצִיאִין מִשָּׁם.